

2025

SANSKRIT — HONOURS

Paper : DSE-A-3

(Vyākaraṇa)

Full Marks : 65

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

सर्वेषां प्रश्नानामुत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च देयम्।

Section – A

(Marks : 20)

1. अधोलिखितेषु शब्दयुगलेषु यथेच्छं द्वयोः अर्थपार्थक्यं निरूप्यताम्। 5×2
 - (a) शूद्रा शूद्री च।
 - (b) स्थला स्थली च।
 - (c) तारका तारिका च।
 - (d) यवानी यवनानी च।
2. अधोलिखितेषु यथेच्छं पञ्चानां परिणतरूपं लिख्यताम्। 2×5
 - (a) कारक + टाप्।
 - (b) गो + डीष्।
 - (c) भवत् + डीप्।
 - (d) वृषल + डीष्।
 - (e) पाचक + टाप्।
 - (f) नर्त्तक + डीष्।
 - (g) श्वशुर + ऊङ्।

Please Turn Over

(1967)

Section – B

(Marks : 15)

3. अधोलिखितेषु कस्यचित् एकस्य आशयः स्पष्टीकरणीयः। 7×1
- (a) वुकोऽसिद्धत्वादुवङ्गि प्राप्ते। वुग्युटावुवङ्ग्यणोः सिद्धौ वक्तव्यौ।
- (b) डित्त्वसामर्थ्याद् अभस्यापि टेलोपः।
- (c) अदन्तस्याङ्गस्य दीर्घः स्याद् यजादौ सार्वधातुके परे।
4. अधोलिखितेषु पदद्वयस्य साधनप्रक्रिया ससूत्रं प्रदर्शयताम्। 4×2
- (a) भवामि।
- (b) भवतु।
- (c) बभूव।
- (d) भवेयुः।

Section – C

(Marks : 30)

5. अधोलिखितेषु यथेच्छं त्रीणि सूत्राणि व्याख्येयानि। 5×3
- (a) अर्थवदधातुरप्रत्ययः प्रातिपदिकम्।
- (b) अमि पूर्वः।
- (c) लशक्वतद्धिते।
- (d) ओसि च।
- (e) एकवचनं सन्बुद्धिः।
- (f) बहुवचने झल्येत्।
6. कस्यचनैकस्य आशयः स्पष्टीकरणीयः। 7×1
- (a) पूर्वसूत्रेण सिद्धे समासग्रहणं नियमार्थम्।
- (b) संनिपातलक्षणो विधिरनिमित्तं तद्धिघातस्येति परिभाषा तु नेह प्रवर्तते।
7. अधोलिखितेषु पदद्वयस्य साधनप्रक्रिया ससूत्रं प्रदर्शयताम्। 4×2
- (a) रामात्।
- (b) रामम्।
- (c) हरेः।
- (d) सर्वस्मै।